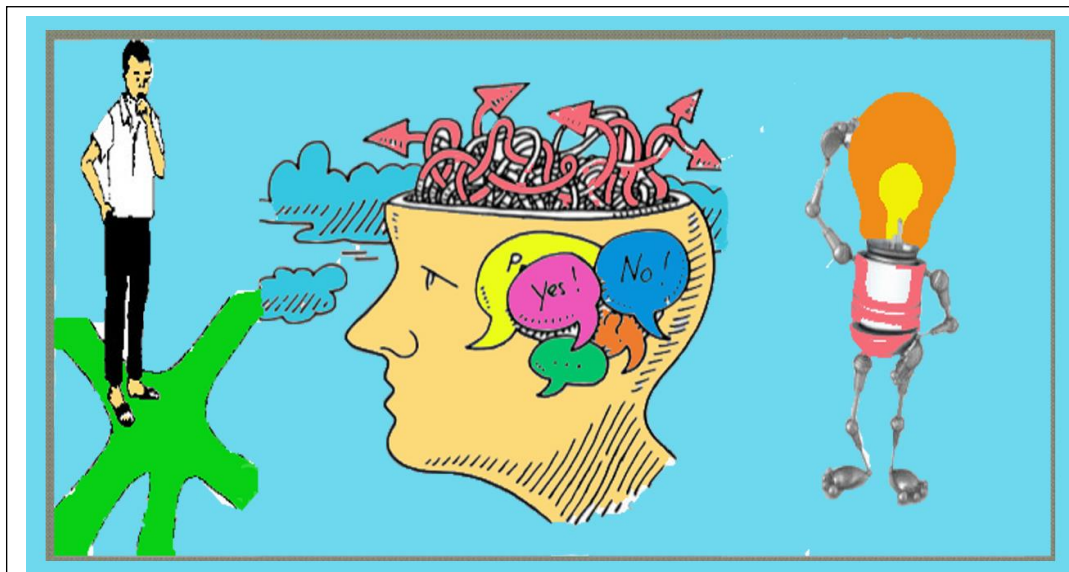

Edukasyon sa Pagpapakatao

Ikalawang Markahan – Modyul 9 Ang Layunin, Paraan, Sirkumstansya, at Kahihinatnan ng Kilos

**Edukasyon sa Pagpapakatao - Ikasampung Baitang
Alternative Delivery Mode**

**Ikalawang Markahan- Modyul 9: Ang Layunin, Paraan, Sirkumstansya at Kahihinatnan
ng Makataong Kilos**

Unang Edisyon, 2020

Isinasaad sa Batas Republika 8293, Seksiyon 176 na: Hindi maaaring magkaroon ng karapatang-sipi sa anomang akda ang Pamahalaan ng Pilipinas. Gayonpaman, kailangan muna ang pahintulot ng ahensiya o tanggapan ng pamahalaan na naghanda ng akda kung ito ay pagkakakitaan. Kabilang sa mga maaaring gawin ng nasabing ahensiya o tanggapan ay ang pagtakda ng kaukulang bayad.

Ang mga akda (kuwento, seleksiyon, tula, awit, larawan, ngalan ng produkto o brand name, tatak o trademark, palabas sa telebisyon, pelikula, atbp.) na ginamit sa modyul na ito ay nagtataglay ng karapatang-ari ng mga iyon. Pinagsumikapang matunton ang mga ito upang makuha ang pahintulot sa paggamit ng materyales. Hindi inaangkin ng mga tagapaglathala at mga may-akda ang karapatang-aring iyon. Ang anomang gamit maliban sa modyul na ito ay kinakailangan ng pahintulot mula sa mga orihinal na may-akda ng mga ito.

Walang anomang parte ng materyales na ito ang maaaring kopyahin o ilimbag sa anomang paraan nang walang pahintulot sa Kagawaran.

Inilathala ng Kagawaran ng Edukasyon

Kalihim: Leonor Magtolis Briones

Pangalawang Kalihim: Diosdado M. San Antonio

Bumuo sa Pagsusulat ng Modyul

Manunulat: Marlon V. Marlon

Editor: Jerome B. Amahoy

Tagasuri:

Tagaguhit: Joey T. Undap

Tagalapat: Marlon V. Marco

Tagapamahala: Arturo B. Bayocot, PhD. CESO III (Regional Director)

Co-Chairpersons: Victor G. De Gracia Jr. PhD. CESO V (Asst. Regional Director)

Randolph B. Tortola, PhD. CESO IV (SDS-Division of Bukidnon)

Shambaeh A. Usman, PhD. (ASDS-Division of Bukidnon)

Mala Epra B. Magnaong, Chief ES, CLMD

Neil A. Improgo, EPS-LRMS

Bienvenido U. Tagolimot, Jr., EPS-ADM

Members: Elbert R. Francisco, PhD, Chief ES, CID

Nancy B. Panistante, PhD, EPS in Edukasyon sa Pagpapakatao

Rejynne Mary L. Ruiz, PhD, LRMS Manager

Jeny B. Timbal, PDO II

Shella O. Bolasco, Division Librarian II

**Inilimbag sa Pilipinas ng: Kagawaran ng Edukasyon – Rehiyon X, Sangay ng
Bukidnon**

Office Address: Fortich Street, Sumpong, Malaybalay City

Telefax: (088) 813- 3634

E-mail Address: Bukidnon@deped.gov.ph

Website: www.Depedbukidnon.net.ph

Edukasyon sa Pagpapakatao

Ikalawang Markahan - Modyul 9

Napatutunayan na ang layunin, paraan, sirkumstansya, at kahihinatnan ng kilos ay nagtatakda sa pagkamabuti o pagkamasama nito (EsP10MK-IIHh8.4)

Ang modyul na ito ay sama-samang binuo at sinuri ng mga edukador sa mga publikong paaralan. Hinihikayat namin ang mga guro at iba pang nasa larangan ng edukasyon na mag-email ng kanilang puna at mungkahi sa Kagawaran ng Edukasyon sa bukidnon@deped.gov.ph.

Pinahahalagahan naming ang inyong mga puna at mungkahi.

Talaan ng Nilalaman

	Pahina
Cover Page	
Copyright Page	
Title Page	
Talaan ng Nilalaman	
Paunang Salita	
Alamin	1
Subukin	1-2
Balikan	2
Tuklasin	3
Suriin	3-4
Pagyamanin	4-5
Isaisip	5
Isasagawa	5
Tayahin	5-6
Karagdagang Gawain	7-8
Susi sa Pagwawasto	9
Sanggunian	10

Paunang Salita

Para sa tagapagdaloy/Guro:

Malugod na pagtanggap sa asignaturang Edukasyon sa Pagpapakatao 10 ng Alternative Delivery Mode (ADM) Modyul para sa araling Layunin, Paraan, Sirkumstansya at Kahihinatnan ng Kilos.

Ang modyul na ito ay pinagtulungang dinisenyo, nilinang at sinuri ng mga edukador mula sa pampubliko at pampribadong institusyon upang gabayan ka, ang gurong tagapagdaloy upang matulungang makamit ng mag-aaral ang pamantayang itinakda ng Kurikulum ng K to12 habang kanilang pagtatagumpayan ang pansarili, panlipunan at pang-ekonomikong hamon sa pag-aaral.

Ang tulong-aral na ito ay umaasang makauugnay ang mag-aaral sa mapatnubay at malayang pagkatuto na mga gawain ayon sa kanilang kakayahan, bilis at oras. Naglalayon din itong matulungan ang mag-aaral upang makamit ang mga kasanayang pan-21 siglo habang isinasaalang-alang ang kanilang mga pangangailangan at kalagayan.

Bilang karagdagan sa materyal ng pangunahing teksto, makikita ninyo ang kahong ito sa pinakakatawan ng modyul:

Bilang tagapagdaloy, inaasahang bibigyan mo ng paunang kaalaman ang mag-aaral kung paano gamitin ang modyul na ito. Kinakailangan ding subaybayan at itala ang pag-unlad nila habang hinahayaan silang pamahalaan ang kanilang sariling pagkatuto. Bukod dito, inaasahan mula sa iyo na higit pang hikayatin at gabayan ang mag-aaral habang isinasagawa ang mga gawaing nakapaloob sa modyul.

Para sa mag-aaral at Magulang:

Malugod na pagtanggap sa asignaturang Edukasyon sa Pagpapakatao 10 ng Alternative Delivery Mode (ADM) Modyul ukol sa araling Layunin, Paraan, Sirkumstansya at Kahihinatnan ng Kilos.

Ang modyul na ito ay ginawa bilang tugon sa iyong pangangailangan. Layunin nitong matulungan ka sa iyong pag-aaral habang wala ka sa loob ng silid-aralan. Hangad din nitong madulutan ka ng mga makabuluhang oportunidad sa pagkatuto.

Magalang na pagbati po sa inyo bilang magulang! Maaari lamang po na kung magagabayan ninyo ang inyong anak ay mas lalo pong magiging kapana-panabik ang

kaniyang/kanilang pag-aaral at pagsasagawa ng mga Gawain. Ang modyul na ito ay may mga bahagi at icon na dapat mong maunawaan.

 Alamin	Sa bahaging ito, malalaman mo ang mga dapat mong matutuhan sa modyul.
 Subukin	Sa pagsusulit na ito, makikita natin kung ano na ang kaalaman mo sa aralin ng modyul. Kung nakuha mo ang lahat ng tamang sagot (100%), maaari mong laktawan ang bahaging ito ng modyul.
 Balikan	Ito ay maikling pagsasanay o balik-aral upang matulungan kang maiugnay ang kasalukuyang aralin sa naunang leksyon.
 Tuklasin	Sa bahaging ito, ang bagong aralin ay ipakikilala sa iyo sa maraming paraan tulad ng isang kuwento, awitin, tula, pambukas na suliranin, gawain o isang sitwasyon.
 Suriin	Sa seksyong ito, bibigyan ka ng maikling pagtalakay sa aralin. Layunin nitong matulungan kang maunawaan ang bagong konsepto at mga kasanayan.
 Pagyamanin	Binubuo ito ng mga gawaing para sa malayang pagsasanay upang mapagtibay ang iyong pang-unawa at mga kasanayan sa paksa. Maaari mong iwasto ang mga sagot mo sa pagsasanay gamit ang susi sa pagwawasto sa huling bahagi ng modyul.
 Isaisip	Naglalaman ito ng mga katanungan o pupunan ang patlang ng pangungusap o talata upang maproseso kung anong natutuhan mo mula sa aralin.
 Isagawa	Ito ay naglalaman ng gawaing makatutulong sa iyo upang maisalin ang bagong kaalaman o kasanayan sa tunay na sitwasyon o riyalidad ng buhay.
 Tayahin	Ito ay gawain na naglalayong matasa o masukat ang antas ng pagkatuto sa pagkamit ng natutuhang kompetensi.
 Karagdagang Gawain	Sa bahaging ito, may ibibigay sa iyong panibagong gawain upang pagyamanin ang iyong kaalaman o kasanayan sa natutuhang aralin.
 Susi sa Pagwawasto	Naglalaman ito ng mga tamang sagot sa lahat ng mga gawain sa modyul.

Sa katapusan ng modyul na ito, makikita mo rin ang:

Sanggunian

Ito ang talaan ng lahat ng pinagkuhanan sa paglikha o paglinang ng modyul na ito.

Ang sumusunod ay mahahalagang paalala sa paggamit ng modyul na ito:

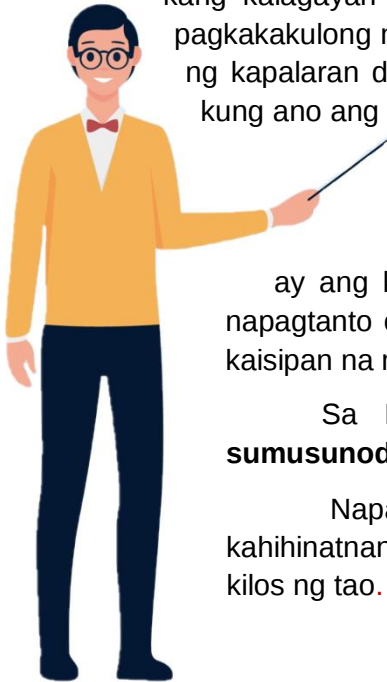
1. Gamitin ang modyul nang may pag-iingat. Huwag lalagyan ng anumang marka o sulat ang anumang bahagi ng modyul. Gumamit ng hiwalay na papel sa pagsagot sa mga pagsasanay.
2. Huwag kalimutang sagutin ang *Subukin* bago lumipat sa iba pang gawaing napapaloob sa modyul.
3. Basahing mabuti ang mga panuto bago gawin ang bawat pagsasanay.
4. Obserbahan ang katapatan at integridad sa pagsasagawa ng mga gawain at sa pagwawasto ng mga kasagutan.
5. Tapusin ang kasalukuyang gawain bago pumunta sa iba pang pagsasanay.
6. Pakibalik ang modyul na ito sa iyong guro o tagapagdaloy kung tapos nang sagutin lahat ng pagsasanay.

Kung sakaling ikaw ay mahirapang sagutin ang mga gawain sa modyul na ito, huwag mag-aalinlangang konsultahin ang inyong guro o tagapagdaloy. Maaari ka rin humingi ng tulong kay nanay o tatay, o sa nakatatanda mong kapatid o sino man sa iyong mga kasama sa bahay na mas nakatatanda sa iyo. Laging itanim sa iyong isipang hindi ka nag-iisa.

Umaasa kami, sa pamamagitan ng modyul na ito, makararanas ka ng makahulugang pagkatuto at makakakuha ka ng malalim na pang-unawa sa kaugnay na mga kompetensi. Kaya mo ito!

Alamin

Pambungad na pagbati para sa iyo! Kumusta, alam ko na nasa mabuti kang kalagayan sa kabila nitong ating naranasan sa ating panahon, ang pagkakakulong ngunit malaya. Tunay na hindi madaling maging isang preso ng kapalaran di ba? Ang bawat isa sa atin ay tunay na nakaranas nang kung ano ang isinasaad ng aralin ito. Nakakarelate ka ba sa ipinahihwatig ng mga naunang pangungusap? Sigurado marahil ang maisasagot mo oo, o pwede rin hindi.

Mabuti kung ganon, dahil ang bahagi ng modyul na ito ay ang karugtong pa rin ng unang dalawang modyul na iyo nang napagtanto o napag-aralan at marahil marami ka nang nabuksang mga kaisipan na masasabi mo na ganito pala at ganyan.

Sa Modyul na ito, **inaasahang maipamamalas mo ang sumusunod na kaalaman, kakayahan, at pag-unawa:**

Napatutunayan na ang layunin, paraan, sirkumstansiya, at kahihinatnan ng kilos ay nagtatakda ng pagkamabuti o pagkamasama ng kilos ng tao. **(EsP10MK-IIHh8.4) Week 8**

Subukin

O ano, gusto mo nang umpisahan agad itong bahagi na susubok sa kung ano na ang iyong dati nang alam o nalalaman? Kung kaya narito ang **Panuto:** Basahin at unawaing mabuti ang mga aytem at piliin ang titik ng pinakatamang sagot na isusulat mo sa iyong sagutang papel. Kung mayroon ka pang mga pagpapatunay o karagdagang sagot ay mas mabuti dahil bawat bilang ay tatlong puntos.

1. Si Jimmy ay isang pulis. Kilala siyang matulungin sa kanilang lugar kaya't mahal na mahal siya ng kaniyang mga kapitbahay ngunit lingid sa kaalaman ng kaniyang mga tinutulongan, na ang itinutulong niya sa mga ito ay galing sa pangongotong na kinukuha niya sa kaniyang mga nahuhuling tsuper sa kalsada. Tama ba o Mali ang kilos ni Jimmy?

- a. Tama, dahil marami naman siyang natutulongan na nangangailangan.
- b. Mali, dahil hindi sa kaniya galing ang kaniyang itinutulong.
- c. Tama, dahil mabuti naman ang kaniyang panlabas na kilos.
- d. Mali, dahil kahit mabuti ang panlabas na kilos, nababalewala pa rin ang panloob na kilos

2. Isang araw habang wala sa bahay ang mga magulang ni Bren ay pumasok siya sa kanilang silid at kumuha ng 500 piso sa loob ng kabinet kung saan nakatago ang pera

nila. Ang pagkuha ni Bren ng pera ay masama. Nadaragdagan ng panibagong kasamaan ang kaniyang ginawa dahil_____.

- a. kinuha niya ito nang walang paalam
- b. kinuha niya ito nang wala ang kaniyang mga magulang
- c. ang kinuhanan niya ng pera ay ang kaniyang mga magulang
- d. ang pagkuha niya ng pera ay hindi nagpakita ng pagrespeto.

3. May babae na nagustuhan at minahal si Alex ngunit ang babaeng ito ay mayroon ng asawa. Ngunit sa kabila nito, ipinagpatuloy pa rin niya ang kaniyang pagmamahal sa babae hanggang sa magkaroon sila ng relasyon. Ano kayang prinsipyo ang sumasakop sa sirkumstansiya ng kilos ang makikita sa sitwasyon?

- a. Ang sirkumstansiya ay maaaring makalikha ng kakaibang kilos ng mabuti o masama.
- b. Ang sirkumstansiya ay hindi maaaring gawing mabuti ang masama
- c. Ang sirkumstansiya ay maaaring gawin ang mabuting kilos na masama
- d. Ang sirkumstansiya ay maaaring lumikha ng mabuti o masamang kilos.

4. Kaarawan ni Mang Robert, nagpunta ang kaniyang mga kaibigan at sila ay nagsaya. Humiram sila ng videoke at sila ay nagkantahan hanggang umabot sila ng madaling-araw. Naiinis na ang kaniyang mga kapit-bahay dahil sa ingay na dulot nito. Ano kayang prinsipyo ang sumasakop sa sirkumstansiya ng kilos ang makikita rito?

- a. Ang sirkumstansiya ay maaaring gawin ang mabuting kilos na masama.
- b. Ang sirkumstansiya ay maaaring makalikha ng kakaibang kilos ng mabuti o masama.
- c. Ang sirkumstansiya ay maaaring gawing mabuti ang masama.
- d. And sirkumstansiya ay lumikha ng mabuti o masamang kilos.

5. Mayroon kang mahabang pagsusulit ngunit hindi ka nakapag-aral dahil ginabi ka nang umuwi galing sa kaarawan ng iyong kaibigan. Nakikita mo ang sagot mula sa iyong katabi. Tama ba o mali na kopyahin mo ito?

- a. Tama, dahil hindi ko naman hiningi ang sagot, kusa ko naman itong nakita.
- b. Mali, dahil hindi ko dapat kopyahin nang walang paalam sa kaniya.
- c. Tama, dahil ang aking layunin ay makapasa sa pagsusulit.
- d. Mali, dahil kung ano lamang ang nalalaman ko ang dapat kong isulat na sagot sa pagsusulit.

Balikan

O ayan tayo ay magbabalik aral na naman, pero sa bahaging ito ay gagawin mo ito sa papamamagitan ng isang **maikling kwento** sa kung anu-ano ang mga nasuri mong layunin, paraan, sirkumstansya at kinahinatnan ng makataong kilos, maaaring nangyari sa iyong buhay, sa iyong kaibigan o sa iba na kilala mo, na kung saan ay talagang mapapatunayan natin na tunay ngang nagtatakda ng pagkamabuti o pagkamasama ang bawat konsepto o ang layunin, paraan, sirkumstansya sa kahihinatnan ng makataong kilos. Ito ay gagawin mo sa iyong kwaderno na mayroong apat hanggang limang mga saknong o higit pa.

Syempre ikaw na kasi yan, kaya nagawa mo! Okay ka pa ba? Aja o kaya mo yan!

Tuklasin

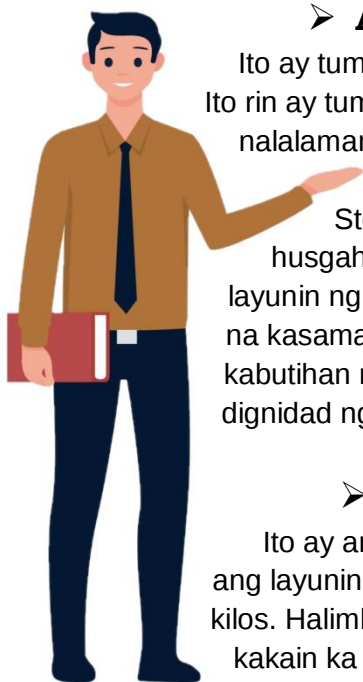
Sa bahaging ito ay nais ko na tunghayan mo o panoorin ang kwento ng buhay ni Robin Hood, o kung ito ay tapos mo nang napanood o nabasa, ay maaari mo ng **isulat** sa iyong kwaderno ang mga mabunting aral na natutunan mo. Sa anong bahagi ng kwento mo mapapatunayan ang layunin, paraan, sikumstansiya, at kahihinatnan ng kilos na nagtatakda ng kabutihan o kasamaan?

Kung sakaling wala kang paraan na mapanood ang kwento ng buhay ni Robinhood ay maaari kang magtanong sa isang kakilala mong nakatatanda sa iyo na sa palagay mo ay napanood na niya o alam niya ang tungkol sa kanya. Kaya kung ang bahaging ito ay iyong nagawa na ay magaling at muli binabati kita.

Suriin

Wow, mabuti at nariyan kang muli at nagpapatuloy sa pag-alam ng mga dapat mong malaman. Mulí rin kitang inaanyayahang tunghayan at alamin ang mga salik na ito na kung saan ay mapapatunayan mo nga nang lubos ang kabutihan at kasamaan ng kahihinatnan ng kilos na itinatakda ng mga salik na ito.

➤ Ang layunin ng Makataong Kilos

Ito ay tumutukoy sa panloob na kilos kung saan nakatuon ang kilos-loob. Ito rin ay tumutukoy sa taong gumagawa ng kilos; hindi ito nakikita o nalalaman ng ibang tao dahil ito ay personal sa taong gumagawa ng kilos.

Ito ang pinakalayunin o pinatutunguhan ng kilos. Ayon kay Sto. Tomas de Aquino, ang mismong kilos ay hindi maaaring husgahan kung mabuti o masama kung hindi nito isasaalang-alang ang layunin ng taong gumagawa nito. Mahalagang tingnan ang kabuuang kilos na kasama ang layunin ng tao na nagsasagawa nito. Ang pamantayan sa kabutihan ng layunin ay kung iginagalang ng taong nagsasakilos ang dignidad ng kaniyang kapwa.

➤ Ang Paraan ng Makataong Kilos

Ito ay ang panlabas na kilos na kasangkapan o paraan upang makamit ang layunin. Ayon kay Sto. Tomas de Aquino, may nararapat na obheto ang kilos. Halimbawa, sa kilos na kumain, ang obheto ay makakain. Ngunit kung kakain ka ng bato, ito ay masama dahil hindi kinakain ang bato. Ang kilos ng uminom ay may obheto na makainom. Ngunit kung iinom ka ng muriatic acid, ito ay masama dahil nakamamatay ito. Samakatuwid, ang paraan ng kilos

ay ang nararapat na kilos dahil ang kabutihan ng panlabas na kilos ay ang nararapat na obheto nito. Ang bawat kilos ay may layunin. Ngunit paano mo ba nahuhusgahan kung ang layunin mo ay mabuti o masama?

➤ **Ang Sirkumstansya ng Makataong Kilos**

Ito ay tumutukoy sa isang kondisyon o kalagayan ng kilos na nakababawas o nakadaragdag sa kabutihan o kasamaan ng isang kilos.

Narito ang iba't ibang sirkumstansiya:

Sino.- Ito ay tumutukoy sa tao na nagsasagawa ng kilos o sa taong maaaring maapektuhan ng kilos.

Ano.- Ito ay tumutukoy sa mismong kilos, gaano ito kalaki o kabigat.

Saan.- Ito ay tumutukoy sa lugar kung saan ginagawa ang kilos.

Paano.- Ito ay tumutukoy sa paraan kung paano isinagawa ang kilos.

Kailan.- Ito ay tumutukoy kung kailan isasagawa ang kilos.

➤ **Ang Kahihinatnan ng Makataong Kilos**

Ang lahat ng ginagawang kilos ng tao ay may dahilan, batayan, at may kaakibat na pananagutan. Anuman ang gawing kilos ay may kahihinatnan. Mahalaga na masusing pag-isipan at pagplanuhang mabuti ang anumang isasagawang kilos dahil mayroon itong katumbas na pananagutan na dapat isaalang-alang. Kung minsan, nagkakaroon ng suliranin sa pagpapasiya dahil sa kawalan ng kaalaman kung ang pinili niyang kilos ay mabuti o masama. Kung minsan, dahil sa bilis ng takbo ng isip ng tao ay nakapag-iisip at nakagagawa siya ng kilos na hindi tinitingnan ang kahihinatnan nito. Ngunit sa ikaapat na salik, sinasabi na ang bawat tao ay kailangang maging mapanagutan sa anumang kilos na kaniyang pipiliin. Kailangang mapag-isipang mabuti at makita kung ano ang magiging resulta ng anumang kilos na gagawin.

Okay ka lang ba? Tama nga lang bang mag break ng *heart* sa isang nilalang?

Pagyamanin

Mauubos kaya ang bilib ko saiyong? Syempre hindi. Dahil sa puntong ito na ginagawa ang bahaging ito ng aralin ay alam ko na gusto mo talagang matuto. Kung kaya, ako ay muling umaanyaya na ipagpatuloy mo lang na pagyamin ang iyong kaisipan o nalalaman. Dahil diyan, sa gawaing ito ay mapapatunayan ang iyong nasuring kaalaman sa modyul na ito.

Pag-unawa sa mga Salik ng Makataong Kilos

Ano ang naunawaan mo sa iyong binasa? Upang masubok ang lalim ng iyong naunawaan, sagutin mo ang sumusunod na mga tanong sa iyong kuwaderno:

- Bakit ang layunin ay sinasabing hindi nakikita ng tao? Patunayan.
- Sa papaanong paraan nagiging masama ang obheto ng isang kilos? Patunayan.
- Paano nakakababawas o nakadaragdag sa kondisyon o kalagayan ng kilos ang sirkumstansiya?
- Ano ang nagpapatunay na dapat nating ingatan ang bawat kilos?

Madali mo bang nasagot ang mga pokus na tanong? Sa palagay ko naman ay oo dahil mapatutunayan mo lahat ng iyong sagot mula sa mga pagsusuri na iyong ginawa.

Isaisip

Ngayon malinaw na sa iyo na ang layunin, paraan, sirkumstansiya at kahihinatnan ng kilos ay nakapagtatakda ng kabutihan o kasamaan ng kilos ng tao. Ito ay isang hamon para sa iyo kung paano mo pag-iisipang mabuti ang pipiliin mong kilos sa araw-araw simula sa iyong paggising hanggang sa iyong pagtulog. Kung ikaw ba ay mananalangin sa parehong oras ng iyong paggising at sa pagtulog, pag-aalaala ng mga bagay na kung saan ay dapat mong pasalamatan ang Diyos at ganon din na hingin ang Kaniyang mapagpalang paggabay at pagpapatnubay sa iyong layunin na iyong isasakatuparan hindi lang sa unang oras ng bawat araw kundi pati na rin sa buong araw na darating.

Kung kaya nga't ngayon ay inaanyayahan kitang magnilay. Balikan mo ang iyong mga isinagawang kilos o mga gawain noong nakaraang linggo. Batay sa iyong mga natutuhan sa modyul na ito, at sa mga karanasan mo na may kaugnayan sa pag-aaral mo ng modyul na ito, sana ay matukoy mo ang iyong mga naging reyalisasyon.

Isagawa

Malapit na nating matapos ang aralin sa modyul na ito kung kaya mas napapahanga ako sa iyo dahil masusi ang iyong pagsasagawa ng bawat gawaing inilaan para sa iyo sa modyul na ito. Okay ka lang ba?

Mag-isip ng isang sitwasyon mula sa iyong karanasan na may suliranin (dilemma). Tayahin ang kabutihan o kasamaan nito batay sa layunin, paraan, sirkumstansiya at kahihinatnan nito. Ipakita at ipabasa ito sa iyong magulang. Anyayahan sila na magbigay ng komento o payo sa iyong ginawa. Palagyan ito sa kanila ng lagda bilang katibayan na kanilang nabasa ang iyong ginawa.

Tayahin

Bilang pagpapatuloy sa bahagi ng iyong natutunan, inaanyayahan kita na sundin ang **panuto**. Basahin at unawaing mabuti ang mga aytem at piliin ang titik ng pinakatamang sagot at kung may dagdag kang patunay o paliwanag, meron kang tatlong puntos sa bawat bilang. Isagawa ito sa iyong sagutang papel.

1. Si Jimmy ay isang pulis. Kilala siyang matutulongin sa kanilang lugar kaya't mahal na mahal siya ng kaniyang mga kapitbahay ngunit lingid sa kaalaman ng kaniyang mga tinutulongan, na ang itinutulong niya sa mga ito ay galing sa pangongotong na kinukuha niya sa kaniyang mga nahuhuling tsuper sa kalsada. Tama ba o Mali ang kilos ni Jimmy?

- a. Tama, dahil marami naman siyang natutulongan na nangangailangan.
- b. Mali, dahil hindi sa kaniya galing ang kaniyang itinutulong.
- c. Tama, dahil mabuti naman ang kaniyang panlabas na kilos.
- d. Mali, dahil kahit mabuti ang panlabas na kilos, nababalewala pa rin ang panloob na kilos

2. Isang araw habang wala sa bahay ang mga magulang ni Bren ay pumasok siya sa kanilang silid at kumuha ng 500 piso sa loob ng kabinet kung saan nakatago ang pera nila. Ang pagkuha ni Bren ng pera ay masama. Nadaragdagan ng panibagong kasamaan ang kaniyang ginawa dahil _____.

- a. kinuha niya ito nang walang paalam
- b. kinuha niya ito nang wala ang kaniyang mga magulang
- c. ang kinuhanan niya ng pera ay ang kaniyang mga magulang
- d. ang pagkuha niya ng pera ay hindi nagpakita ng pagrespeto.

3. May babae na nagustuhan at minahal si Alex ngunit ang babaeng ito ay mayroon ng asawa. Ngunit sa kabila nito, ipinagpatuloy pa rin niya ang kaniyang pagmamahal sa babae hanggang sa magkaroon sila ng relasyon. Ano kayang prinsipyo ang sumasakop sa sirkumstansiya ng kilos ang makikita sa sitwasyon?

- a. Ang sirkumstansiya ay maaaring makalikha ng kakaibang kilos ng mabuti o masama.
- b. Ang sirkumstansiya ay hindi maaaring gawing mabuti ang masama
- c. Ang sirkumstansiya ay maaaring gawin ang mabuting kilos na masama
- d. Ang sirkumstansiya ay maaaring lumikha ng mabuti o masamang kilos.

4. Kaarawan ni Mang Robert, nagpunta ang kaniyang mga kaibigan at sila ay nagsaya. Humiram sila ng videoke at sila ay nagkantahan hanggang umabot sila ng madaling-araw. Naiinis na ang kaniyang mga kapit-bahay dahil sa ingay na dulot nito. Ano kayang prinsipyo ang sumasakop sa sirkumstansiya ng kilos ang makikita rito?

- a. Ang sirkumstansiya ay maaaring gawin ang mabuting kilos na masama.
- b. Ang sirkumstansiya ay maaaring makalikha ng kakaibang kilos ng mabuti o masama.
- c. Ang sirkumstansiya ay maaaring gawing mabuti ang masama.
- d. And sirkumstansiya ay lumikha ng mabuti o masamang kilos.

5. Mayroon kang mahabang pagsusulit ngunit hindi ka nakapag-aral dahil ginabi ka nang umuwi galing sa kaarawan ng iyong kaibigan. Nakikita mo ang sagot mula sa iyong katabi. Tama ba o mali na kopyahin mo ito?

- a. Tama, dahil hindi ko naman hiningi ang sagot, kusa ko naman itong nakita.
- b. Mali, dahil hindi ko dapat kopyahin nang walang paalam sa kaniya.
- c. Tama, dahil ang aking layunin ay makapasa sa pagsusulit.
- d. Mali, dahil kung ano lamang ang nalalaman ko ang dapat kong isulat na sagot sa pagsusulit.

Kumusta, ilan kaya ang iyong nakuhang tama? Kung hindi umabot sa kalahati ang iyong nakuha ay okay lang, dahil alam ko na may matutunan ka pang mas marami sa pagpapatuloy ng pag-aaral ng modyul na ito, kung mahigit kalahati pataas ay mas lalong magaling dahil nasa proseso kana ng mastery. Kaya patuloy tayo sa pagtatalakay nitong aralin.

Karagdagang Gawain

Panuto: Punan ang matrix ayon sa hinihingi sa bawat kolum.

Mga Sitwasyon	Pagpapatunay ng kabutihan o kasamaan ng kilos batay sa layunin, paraan, sirkumstansiya, at kahihinatnan nito.	Pagtataya ng kabutihan o kasamaan ng kilos batay sa layunin, paraan, sirkumstansiya, at kalalabasan nito	Paliwanag
Halimbawa: Nagkasayahan kayo bilang selebrasyon sa kaarawan ng isang kaibigan mo, kaya inabot kayo ng gabi sa inyong bahay. Hindi pa rin kayo tumigil sa pagkanta gamit ang videoke kahit natutulog na ang inyong kapitbahay.	Layunin: Magkasiyahan dahil sa pagdiriwang ng kaarawan ng kaibigan Paraan: Paggamit ng video para magkantahan. Sirkumstansiya: Paggamit ng videoke sa hating-gabi Kahihinatnan: Nakaabala ito sa mga tao na natutulog	Layunin: Ang pagkakaroon ng kasiyahan ay bahagi ng isang pagdiriwang. Paraan: Hindi masama na gumamit ng videoke upang magkantahan ngunit dapat na bigyan ito ng limitasyon. Sirkumstansiya: Ang paggamit ng videoke sa hating-gabi ay hindi mabuting kilos. Kahihinatnan: Ang pagkaabala ng mga kapitbahay ay hindi mabuting resulta ng kantahan.	Ang pagkakaroon ng kasiyahan sa isang kaarawan ay hindi masama ngunit dapat makita ang mga limitasyon ng kilos upang hindi makapinsala sa ibang tao na maging dahilan upang makaabala o makagalit sa kanila.
1. Niyaya ka ng iyong kamag-aral			

na huwag pumasok sa klase at pumunta sa computer shop upang maglaro nito			
2. Nangungulit ang iyong katabi na pakopyahin mo siya sa pagsusulit dahil maaari siyang bumagsak.			

Kraytirya	4	3	2	1
Paghinuha ng Batayang Konsepto	Nahinuha ang batayang konsepto nang hindi ginagabayan ng guro.	Nahinuha ang batayang konsepto nang may kaunting paggabay ng guro.	Nahinuha ang batayang konsepto ngunit kailangan ng labis na paggabay ng guro	Nahinuha ang batayang konsepto sa paggabay ng guro sa kabuuan nito.
Pagpapaliwanag ng konsepto	Malinaw na naipaliwanag ang lahat ng mahalagang konsepto.	May isang konsepto na hindi naipaliwanag	May dalawang konsepto na hindi naipaliwanag.	May tatlo o higit pang konsepto na hindi naipaliwanag.
Paggamit ng graphic organizer	Nakalikha ng sariling graphic organizer na ginamit upang maibigay o maibahagi ang batayang konsepto.	Ginamit ang graphic organizer na nasa Modyul at maayos na naibigay ang batayang konseptong gamit ito.	Nakalikha ng sariling graphic organizer ngunit hindi malinaw na naibigay o naibahagi ang batayang konsepto na gamit ito.	Ginamit ang graphic organizer na nasa modyul ngunit hindi malinaw na naibigay o naibahagi ang batayang konsepto na gamit ito.

Susi sa Pagwawasto

Dito mo muling alamin ang iyong kawastuhan sa bawat Gawain na isinagawa. Na sa bahaging ito ay matutuklasan mo ang kaukulang puntos sa bawat paagsusumikap mo na magawa ang sa palagay mo nararapat. Kaya umaasa ako sa iyong katapatan sa bahaging ito, sa kabila ng mga pagwawasto na gagawin lamang ng iyong guro maliban sa subukin at tayahin.

Subukin/Tayahin

15 Puntos

1. D+Paliwanag
2. C - do -
3. A - do -
4. A - do -
5. D - do -

Tuklasin

Gawain 1 (15 puntos)

Nasa guro ang
pagpapasya kung tama
ang sagot.

Pagyamanin

5 Aytem (15 Puntos)

Nasa guro ang
pagpapasya kung tama
ang bawat sagot.

Tuklasin

Gawain 1

1. Ang pagwawasto
ay base sa
kasagutan ng
magaaral
2. Ang pagwawasto
ay base sa
kasagutan ng

Isagawa

Nakadepende sa guro ang
pagmamarka.

Isaisip

Ang guro ang magpapasya
kung tama ang sagot at may
lagda ng magulang.

Sanggunian

1. [https://www.google.com/search?q=Ang+Layunin,+Paraan,+Sirkumstansya,+at+Kahihinatnan+ng+Kilos&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=2ahUKEwjBxOa0q93pAhWpL6YKHx17AbYQAUoAXoECAwQAw&biw=1366&bih=663#imgsrc=E2Dr46ZLF41IRM\(2020\)](https://www.google.com/search?q=Ang+Layunin,+Paraan,+Sirkumstansya,+at+Kahihinatnan+ng+Kilos&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=2ahUKEwjBxOa0q93pAhWpL6YKHx17AbYQAUoAXoECAwQAw&biw=1366&bih=663#imgsrc=E2Dr46ZLF41IRM(2020))
2. [https://www.google.com/search?q=bordder&tbm=isch&ved=2ahUKEwjZgKu2q93pAhXKzIsBHTfmAuMQ2-cCeqQIABAA&oq=bordder&gs_lcp=CgNpbWcQAzICCAAyAggAMgYIABAKEBgyBggAEAoQGDIGCAAQChAYMgYIABAKEBgyBggAEAoQGDQoECAAQZoECAAQHICgjVhY1JRYYPsXWgGAcAB4AIAbxgQIAbcOkqEHMi00LjluMZgBAKABAaoBC2d3cy13aXotaW1n&scIent=img&ei=jizTXtmBNMqZr7wPt8yLmA4&bih=663&biw=1366#imgsrc=6z3xdkdtJrV6kM\(2020\)](https://www.google.com/search?q=bordder&tbm=isch&ved=2ahUKEwjZgKu2q93pAhXKzIsBHTfmAuMQ2-cCeqQIABAA&oq=bordder&gs_lcp=CgNpbWcQAzICCAAyAggAMgYIABAKEBgyBggAEAoQGDIGCAAQChAYMgYIABAKEBgyBggAEAoQGDIGCAAQChAYMgYIABAKEBgyBggAEAoQGDQoECAAQZoECAAQHICgjVhY1JRYYPsXWgGAcAB4AIAbxgQIAbcOkqEHMi00LjluMZgBAKABAaoBC2d3cy13aXotaW1n&scIent=img&ei=jizTXtmBNMqZr7wPt8yLmA4&bih=663&biw=1366#imgsrc=6z3xdkdtJrV6kM(2020))
3. Agapay, Ramon B. Ethics and the Filipino: A Manual on Morals for Students and Educators. Mandaluyong City: National Bookstore Inc. (2007)
4. Montemayor, Felix M. Ethics the Philosophy of Life. Mandaluyong City: National Bookstore (1994)
5. Nery-Nabor, Maria Imelda P. Christian Morality and Ethics. Mandaluyong City: National Book Store (2010).
6. Reyes, Ramon C. (2009). Ground and Norm of Morality: Ethics for College Students. Quezon City: ADMU Press.
7. Simbajon Jr., Marvin Julian L. Ethics for Educators: A College Textbook for Teacher Education and Educators in All Areas of Discipline. Quezon City: C&E Publishing, Inc. (2011).
8. Freepik "Free Vectors." Accessed June 16, 2020
School vector created by freepik - www.freepik.com

Para sa mga Tanong at Puna, maaari na sumulat o tumawag sa:

Kagawaran ng Edukasyon – Rehiyon X, Kawanihan ng mga Kaalaman

Office Address: Fortich Street, Sumpung, Malaybalay City

Telefax: (088) 813- 3634

E-mail Address: Bukidnon@deped.gov.ph

Website: www.Depedbukidnon.net.ph